

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 242. — ŠTEV. 242.

NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 15, 1921. — SOBOTA, 15. OKTOBRA, 1921.

VOLUME XXIX. — LETNIK XXIX.

KU KLUX KLAN PRED SODIŠČEM

"CESARSKI ČAROVNIK" SIMMONS JE IZJAVIL PRED HIŠNIM KOMITEJEM, DA BI RAZPUSTIL ORGANIZACIJO, ČE BI BILE OBDOLŽBE, DVIGNJENE PROTI NJEJ, RESNIČNE.

Washington, D. C., 14. oktobra. William J. Simmons iz Atlante, Ga., ustanovitelj in "cesarski čarovnik" Ku Klux Klan organizacije, je bil pred hišnim komitejem, da bi razpustil organizacijo, če bi bile obdolžbe, dvignjene proti njej, resnične.

Obrnil se je proti članom komiteja, pred katerim je prišel več kot dve uri ter izjavil na dramatičen način, da hoče "v navzočnosti Boga" pričati pred celim svetom, da bi takoj sklical veliki svet Klana v namen, da za vedno razpusti organizacijo, če bi bila le ena tisočinka obdolžitve, dvignjenih proti organizaciji, resnična.

Pred komitejem je bil poklican pozno popoldne, potem ko je bilo zaslišanih par črncev iz Bostona in Chicago, ki so zahtevali kongresno preiskavo glede delovanja Ku Klux Klana, ter izjavil, da bi njegova organizacija z veseljem pozdravila preiskavo. Protestiral pa je proti napadom, vsebovanim v nekaterih resolucijah, katere se je vložilo v poslanski zbornik.

Simmons je smel prečrtati svoje ugotovitve brez prekinjenja, kajti člani komiteja ga bodo zaslišali pozneje z ozirom na objavljen poročila glede različnih dejanj vandalizma, katere se pripisuje članom Klana.

Simmons je izjavil v svojem ugotovitvi:

— Nobenega prostora ni v naši organizaciji za one, ki vzamejo postavbo v svoje lastne roke. Dolžilo se nas je vseh mogočih stvari, od vala visokih cen življenjskih potrebščin pa do širjenja poljske mrčesli. Dolžilo se nas je, na je naš glavni cilj ustrahovanje črncev na jugu. Ta komitej pa bo mogoče presenečen, če bo izvedel, da je naša organizacija narasla bolj na vzhodu in severu kot pa v južnih državah.

Z ozirom na nasilja, katere se pripisuje članom Ku Klux Klana, je rekel Simmons, da je vsak član avtomatično izbrisan iz organizacije, če se mu dokaže, da je vzel postavbo v svoje lastne roke.

Dosedaj nisem se nikdar pozabil — je dodal — izročiti krajevnim oblastim vse dokaze, če sem jih imel, ki so bili potrebni za obsodbo. Stori sem vse v tem oziru in noben živ človek ne more reči, da sem kdaj jaz, kot privatna oseba ali kot načelnik Klana, skušal ščititi kakšnega kriminalca.

Prisega člana zahteva od njega, da spoštuje postavbe ter se jim pokaže. Naš ritual (obrednik), glede katerega se je pisalo toliko natolevanj, je že pet let deponiran v knjižnici kongresa. Gotovo bi se ga ne spravilo tja, pred oči vlade, če bi nam bilo treba kaj skrivati. Ničesar ni v njem kot ljubezen do dežele in čisti amerikanizem.

Glede obdolžitve, da skuša Ku Klux Klan dobiti zastopnike postavbe kot svoje člane, je izjavil Simmons, "da je to veličansko blatenje časti ameriškega državljanstva". Zanimal je države, da pozivlja Klan na izgrede ter izjavil, da se ni zavrnil noben izgrede v katerikoli mestu, v katerem je bila zastopana organizacija.

Ku Klux Klan je izključno protestantovska in nepolitična organizacija. — je rekel — Ona ne skuša dobiti v roke politične moči. Ponudila je že velike nagrade za aretacijo kršilcev postavb, ki nastopajo kot člani Klana, in zapiški kažejo, kje je nudila izdatno pomoč onim, ki so jo potrebovali. V šestih letih sem dobil od organizacije le \$12,000 in moj dom v Atlanti je darilo članov, kojih večina je prispevala manj kot en dolar. Če bi bila Ku Klux Klan organizacija taka nepostojna tola, bi njeno članstvo ne rastle tako naglo, posebno na vzhodu in zapadu.

Dvignile se je obdolžbe, da smo se organizirali v namenu, da učimo in širimo versko nestrpnost in prav posebno, da smo protikotoliški, protijidovski in proticrnski. — je nadaljeval Simmons. — Delo Klana pa dokazuje, da je to popolnoma neresnično. Številne izgrede se je pripisovalo Klanom, a noben teh izgredeov se ni obrnil proti katolikom, Židom ali zamejcem kot takim in nobenega teh izgredeov niso vprizorili člani Klana.

Nadalje je izjavil, da so se prvi napadi na organizacijo pojavili v newyorškem Worldu in v zvezi s tem je rekel:

— Newyorški World je najbolj ugledni demokratični list in glavna opor demokratične stranke. Oni, ki so dobro poučeni, izjavljajo, da bodo številni stotisoči članov, prijateljev in drugih, ki mislijo kot misli Klan, pri politiki, ki se bodo vršile v treh letih, pozabili na strankarske spore ter glasovali za demokrate, če se bo s premeteno propagando ter neresničnim natolevanjem posrečilo prisiliti republikanski kongres in republikansko administracijo, da zadavi ali uniči lojalno ameriško protestantsko bratovsko organizacijo kot je Ku Klux Klan.

ZASTRUPljeni z GOBAMI.

Cleveland, O., 14. oktobra. — Dve osebi sta mrtvi in tri nadalje so v kritičnem položaju vsled zavzivanja gliv, o katerih so domnevali da so zavzitone gobe.

Mr. Klara Neumann, stara 26 let, je umrla večeraj in njena sedem let stara hčerka je podlegla strupu danes. Charles Neumann, mož prvooimene, star 38 let, njegova petletna druga hčerka in reki sosed so bolni na smrt ter zdravniki še ne vedo, če jih bo mogoče rešiti.

SMRT STAREGA PROHIBICIJONISTA.

Cleveland, O., 14. oktobra. — Tukaj je umrl na svojem domu Donley Hobart, eden izmed ustanoviteljev Narodne prohibicijske stranke ter njen član in podpornik od onega časa naprej, v starosti devet in devetdeset let. V dveh mesecih bi dosegel starost stotih let. (Mi vemo za več takih, ki niso bili prohibicionisti, a so postali še bolj stari kot Hobart.)

PLEMENSKI IZGREDI V NEW ORLEANSU.

New Orleans, La., 13. oktobra. Stiri aretacije so bile posledica nekega spopada med pet in dvajsetimi belimi mladci ter enakim številom črncev, ki so nastopali, sodelovali z oblastmi, kot "črni Ku Klux Klan" ter skozi več dni povzročali velik nemir v nekem delu gorenjega mesta. Pripombe črncev glede belih žensk in dekle so baje dovedle do spopada, tekom katerega je padlo tudi nekaj streliv.

BRIAND KOT FRANCOŠKI LEGAT.

Pariz, Francija, 14. oktobra. — Kabinet je uradno sestavljen francosko delegacijo, ki se bo vdeležila washingtonske konferenec glede razoroženja ter vprašanj Daljnega istoka. Prejšnji ministrski predsednik Viviani bo drugi za Briandom in nadaljna dva člana delegacije bosta senator Sartaut in M. Jussierand, francoski poslanik v Združenih državah.

ROOSEVELTOV STOL.

Stol na katerem je sedel nekdanji predsednik Roosevelt v Beli hiši, je te dni izročil predsednik Harding Roosevelt Memorial Association. Poleg stola stoji predsednik organizacije, Thompson.

IZGUBLJENEGA MOŽA SO KONEČNO NAŠLI

Zdravnik, ki se je izgubil v gozdu, je skoro umrl od gladi, ker ni imel pri sebi užgalice.

Atikonan, Ontario, 14. okt. — Dr. Graham Chambers, zdravnik iz Toronto, so rešili potem ko je živel dva tedna v gozdu ter skoro umrl od gladi, ker ni imel užgalice. Dr. Chambers je došel semkaj tekem pretekle noči, zelo oslabiljen od mraza in lakote. Ležal je na nosilnici, privezani na sprednji del nekega motornega čolna. Rekel je, da je videl veliko številno jarebico in da mu ni majkalo municije, da pa ni ustrelil nobenega ptica, ker je bil prepričan, da ga ne bo mogel zavžiti surovega.

Ko sta ga našla dva Indijanca, je dr. Chambers vendar končno ustrelil neko jarebico ter ravno sedel pod nekim drevesom ter si zaman prizadeval spraviti po grlu surovo meso.

Njegove noge so bile vse otekle in razprskane, vendar pa je izjavil, da ni dosti hodil po prvem dnevu v gozdu, ko je spoznal, da se je izgubil, kajti bal se je, da bo zašel še globlje v gozd če bo šel naprej. Rekel je, da je eden izmed zrakoplovec, katere se je nameraval, da ga iščejo, poletel preko mesta, kjer je stal on, da pa ni mogel obrniti nase pozornosti letalca.

POLKOVNIK HOUSE PRI WILSONU.

Washington, D. C., 14. okt. — Polkovnik Edward House, ki ni videl prejšnjega predsednika Wilsona izza časa, ko sta se sprla tekem mirovnih poznanj v Parizu pred več kot dvema leti se je oglasil večeraj v tujaknjem stanovanju Wilsona ter pustil svojo vizitnico.

Čeprav se je večkrat poročalo, da so difference med obema pozabljene, je vsaki stik med obema prenehal po sporu in House ni več nastopal kot zaupnik in svetovalec Wilsona, dokler je bil slednji še v uradu.

MISIJONARJI BODO IMELI POSEBNO LADJO.

London, Anglija, 14. oktobra. — Salvation Army je najela posebno ladjo, da spravi svojo naslednjo partijo misijonarjev v Indijo. Glasi se, da bo obsegala ta partija več ljudi kot se jih je kdaj prej poslalo v Indijo. Ladja bo vozila pod zastavo angleške Salvation Army.

ON SE SMEJE GOVORICAM O VOJNI MED AMERIKO IN JAPONSKO.

Vancouver, B. C., 12. oktobra. Dr. A. R. McCallum, profesor medicine na vseučilišču v Montrealu, ki se je vrnil z pet mesecev trajajočega potovanja po Kitajskem, je označil govorice o vojni med Združenimi državami in Japonijo prav tako bedaste kot bi bile govorice o konfliktu med planetoma Jupiterom in Marsom.

Japonska nima nobenega izlaza za svoje naraščajoče prebivalstvo, — je rekel. — Povsem logično je vsled tega, da mora najti neko ozemlje, kamor se lahko izseljuje preobilno prebivalstvo.

ŠPANSKA GRADI ROJNE LA DJE.

London, Anglija, 14. oktobra. V neki brzojavki iz Madrida se glasi, da je odredil španski kabinet zgraditev štirih hitrih križark, šestih rušilev, osem in dvajsetih podmorskih čolnov ter dvajsetih kanonskih čolnov. Program, katerega je odobril kabinet, bo završen v šestih letih.

GRŠKI GENERAL JE BIL ODSLOVLJEN.

Atene, Grška, 14. oktobra. — General Dousmanis, ki je prevzel urad načelnika generalnega štaba grške armade v torek, po svojem povratku iz Male Azije, je bil v sredo odstavljen ter sumarično penzioniran. Kot vzrok se navaja njegovo dnevno povelje, ki krši disciplino kot izjavlja vlada.

VELIK POŽAR V CAROLINI.

Charleston, S. C., 14. oktobra. — Požar, ki je izbruhnil večeraj v skladiščih Charleston Terminal Co. je povzročil za en milijon in pol dolarjev škode.

Knjige!

Slovenic Publishing Company je dobila te dni del ogromnega naročila knjig iz starega kraja. Knjige so vsakovrstne: zabavne, poučne, poezije, zbrani spisi itd. Te dni bo objavili cenik zaloge, ki jo imamo. Splošen cenik objavimo tedaj, ko bo zaloga popolna. Naročite le tisto, kar boste videli v ceniku.

SLOVENIC PUBLISHING CO.
82 Cortlandt St., New York, N. Y.
(Advertisement)

BOLJŠEVIKI IGRAJO ULOGO POSREDOVALCA

Boljševska Rusija se je ponudila kot posredovalec med Kitajsko ter Mongolsko.

Peking, Kitajsko, 14. oktobra. Boljševska Rusija namerava ponuditi svoje posredovanje med Kitajsko ter mongolsko republiko v namenu, da zopet uveljavi prijateljske odnose med obema deželama. Tako se glasi v nekem ugotovitvi, katero je izdala Rosta časniška agentura, uradnega sovjetskega organa v Pekingu.

Agentura je objavila noto naslovljeno na mongolsko revolucionarno vlado, ki kontrolira sedaj zunanjo Mongolsko pod vojaškim nadzorstvom sovjetske administracije v Moskvi. Poslanica ki je prišla iz sovjetskega glavnega mesta, se glasi:

— Ruska vlada deli prepričanje mongolske republike, da je treba zopet ustanoviti miroljubne trgovske odnose med Mongolsko in Kitajsko, temelječe na pravici mongolskega naroda, da si sam določi svojo usodo. Sovjetska trgovska delegacija, ki se nahaja sedaj na poti proti Pekingu, bo poslovala kot posredovalec med Mongolsko in Kitajsko v namenu, da uravna kitajsko-mongolsko odnose na tej podlagi ter odstrani možnost nadaljnjih konfliktov, soglasno s prošnjo mongolske vlade z dne 10. septembra.

Kitajska zavrača za neugodno znamenje navzočnost sovjetske armade v Urgi, ki je glavno mesto mongolske revolucionarne vlade in sedež sovjetskega upliva tamkaj. Izjavlja se, da Kitajska ne bo sprejela ruskega posredovanja, da pa je pripravljena pogajati se z Mongolsko na temelju klavzul, tikajočih se avtonomije dežele.

VELIK VODLJIVI ZRAKOPLOV SE JE POLOMIL.

Newport News, Va., 14. okt. — Velik vodljiv zrakoplov z Langley letalnega polja je bil uničen v Hampton Roads danes zjutraj, ter ga najbrž ne bo več mogoče rešiti. Trije možje so bili na krovu zračne ladje, ko je zapustila letalno postajo.

ŽELEZNIŠKA NESREČA NA ŠPANSKEM.

Bajadroz, Španija, 13. oktobra. Več ljudi je bilo ubitih in poškodovanih, ko se je v bližini Meride posrečil neki vlak. Vlak je skočil iz tira na nekem mestu, kjer je deževje izpodkopal tračnice. Na lice nesreče je bil odposlan pomožni vlak z zdravniki in strežnicami.

DEMONSTRACIJA BREZPOSELNIH V LONDONU

DVAJSET TISOČ NEZAPOSLENIH JE VPRIZORILLO OBHOD PO LONDONU. — POLICIJA JE PREPREČILA RESNE IZGREDE, RANILA VEČ VDELEŽENCEV. NAJVEČJA DEMONSTRACIJA TE VRSTE.

London, Anglija, 14. oktobra. Kriza v Angliji, tikajoča se nezaposlenosti, je bila odgovorna za velike demonstracije, ki so se vršile večeraj v Londonu, Sheffieldu in Manchesteru. Več kot dvajset tisoč nezaposlenih se je vdeležilo londonske demonstracije, ki je trajala od poldne pa do pozne večerne ure in ki je potekla vsprečo izvanrednih priprav policije, se precej poveljno, kajti razbitih je bilo le par glav in nekaj oken politih.

Demonstrantom se je preprečilo dohod od Whitehall, a deputacija, obstoječa iz petih možkih in ene ženske, je smela skozi policijski kordon ter na Downing Street, kjer se nahaja uradna rezidenca angleškega ministrskega predsednika, Lloyd George-a, Lloyd George-a ni bilo doma in dva njegova tajnika sta vsled tega sprejela deputacijo.

Deputacija je ostala v hiši ministrskega predsednika več kot pol ure in ko je prišla na cesto, je izjavil načelnik deputacije časniškarskim poročevalcem, da ne more ničesar izjaviti, a je dostavil: Reči morem le to, da smo zadovoljni.

Deputacija je dobila pismo od ministrskega predsednika, v katerem se je glasil, da se vlada dobro zaveda resnosti položaja in da si bo na vse mogoče načine prizadevala od pomoči miru.

Kabinetni komitej glede nezaposlenosti je izdal večeraj zvečer ugotovilo, v katerem se glasi, da je deputacija, predstavljajoča nezaposlene, sprejel po kratki konferenci z obema tajnikoma ministrskega predsednika, Sir Alfred Mend v družbi ostalih članov dotičnega komiteja. Deputacija je prosila, naj se uveljavi narodno pomožno akcijo ter predložila načrte za to. Sir Alfred je odgovoril, da razmišlja vlada o različnih načrtih v zvezi s tem in da bo podal ministrski predsednik naslednji teden v parlamentu tozadevno ugotovilo.

Demonstrantje so se zbrali ob breu reke Thames ter nameravali odkorakati proti Downing Streetu in Trafalgaru trgu. Oblasti pa so že prej izdale odlok, da se ne smejo vršiti na Trafalgaru trgu nikakoli.

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

sc potom naše banke izvršujejo po nižji ceni, zračljivo in hitro.

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:

Razpošlila na zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čkovni urad" in "Jadranska banka" v Jutljani.			
300 kron	\$1.50	1,000 kron	\$ 4.80
400 kron	\$2.00	5,000 kron	\$23.50
500 kron	\$2.50	10,000 kron	\$46.00

Italija in zasedeno ozemlje:

Razpošlila na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu.					
50 lir		\$ 2.50	500 lir		\$21.50
100 lir		\$ 4.60	1000 lir		\$42.50
300 lir		\$12.80			

Nemška Avstrija:

Nemška Avstrija:			
Razpošlila na zadnje pošte in izplačuje "Adriatische Bank" na Dunaju.			
1,000 nem.-avstr. kron	\$ 1.30	10,000 nem.-avstr. kron	\$ 11.00
5,000 nem.-avtr. kron	\$ 6.00	50,000 nem.-avstr. kron	\$ 50.00

Vrednost denarja sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano: iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni istega dne kot nam poslani denar dosepe v roke.

Kot generalni zastopnik: "Jadranske Banke" in njenih podružnic imamo za najugodnejše ugodne pogoje, ki bodo velike koristi za one, ki se že ali se bodo posluževali naše banke.

Denar nam je poslali najbolj po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK, 82 Cortlandt St., New York

(Advertisement)

"GLAS NARODA"

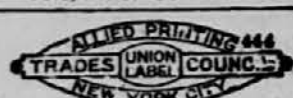
SLOVENIAN DAILY
owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(a corporation) LOUIS BENEDIK, Treasurer
FRANK SAKSER, President
Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno in praznikov.
Za celo leto velja list za Ameriko \$7.00
in Canada \$8.00
Za pol leta \$3.50
Za četrt leta \$1.50
Za New York za celo leto \$7.00
za pol leta \$3.50
Inozemstvo za celo leto \$7.00
za pol leta \$3.50

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Issued Every Day Except Sundays and Holidays.
Subscription yearly \$6.00
Advertisements on Agreement.

Doyle brez podpisa in občutka se ne priobčujajo. Denar naj se blagoviti go-
bljati po Money Order. Pri sprejemanju kupa naročnikov prosimo, da se nam
tudi priložijo bivalne namet, da hitreje najdemo naslovila.

GLAS NARODA
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876

KONCEM TEDNA.

Vsako leto sestavi finančni minister državni pro-
račun za prihodnje leto ter pove, koliko denarja bo tre-
ba za to in za ono stvar, da bo država uspevala in pro-
vitala, ali pa samo uspevala — in se pregarala skozi —
kakoršna je že pač država.

Tudi jugoslovanski finančni minister je sestavil tak
proračun, in v njem zavzemajo stroški za armado naj-
večji del.

Za javno zdravje je določena le malo denarja,
za bogastje malo več, največ ga je pa za vojsko, ki
se ima v kratkem vršiti tukaj ali tam, kajti mi Jugo-
slavani smo veliki junaki.

Iz vsega tega je razvidno, da se vlada bolj briga
za vse drugo kot pa za svoje narodno zdravje, in to
je njena kapitalna napaka.

Marsikdo bo rekel, da smo zafrkljivci po poklicu,
ko vendar vemo, da na Balkanu lahko vsak hip iz-
bruhne požar, in da edinole s poleni ni mogoče nabiti
laškega soseda, če bo kdaj prilika nanesla, da se ne-
odrešene brate reši ter se jih pridruži odrešenim.

In poleg tega je treba vpoštevati tudi razna alban-
ska plemena, ki hodijo preko meje janjce krast, in na
Madžare se je treba ozirati, na Bolgare in na Romune,
končno pa tudi na Hrvate, kajti saj veste, da zlahta
ni bila še nikdar posebno prida.

To je vse res. Nevarnosti so velike. V res usode-
polnem trenutku jih ne odžene ves jugoslovanski nar-
od, pa naj bi tičal od temena do pete v orožju, in naj
bi poleg tega še iz Amerike prostovoljce poklical.

Eno je pa gotovo: Onemu, ki vedno kliče hudiča,
se slednjič hudič prikaže, ponavadi še v strašnejši obli-
ki kot si ga je v duhu predstavljal.

Pri rožljanju z orožjem se krešejo iskre, in če je
iskra blizu smodnika, je do poka le par borih sekund.

Preveliko junaštvo jugoslovanske armade je po-
vzročilo, da smo izgubili Koroško.

Jugoslovanska armada je pa vseeno premalenkostna,
da bi nam vrnila Primorje.

Že s samimi Italijani bi bila salamenska težava,
razen Lahov so pa tukaj še Angleži in Francozi, ki ima-
jo preozka grla, da bi požrli besedo, katero so bili zada-
li onega, za nas neizmerno nesrečnega, dne pri zeleni
mizi v Londonu.

Madžarske se ni bati — saj se vendar medsebojno
ščitimo v Mali Antanti, sestoji iz nas, Čehoslovakov in
Rumunov. In vsako teh bi rad čimprej Madžare oči-
ganil za večji ali manjši del.

Bolgari?
Hvala Bogu, da se je že vsaj eno izmed številnih
plemen dvestopetdeset milijonskega naroda toliko iz-
pametovalo, da se je trdega dela lotilo.

In značilno je, da je bilo edinole to slovansko pleme
v svetovni vojni poraženo. Mimogrede rečeno: strahovito
poraženo.

Zmagali so Rusi in več kot desetkrat rešili zavez-
nike.

Zmagali so Poljaki: svoje republiko imajo. Sedem
tisoč poljskih mark gre na en ubogi ameriški dolar.
Čehoslovaška je ponosna republika.

Slovenci smo se osvobodili habsburškega jarma, Hr-
vatje madžarskega, Velika Srbija ni bila še nikdar tako
velika kot je dandanes.

Razen Bolgarov smo vsi Slovani od prvega do zad-
njega zmagovalci. Pijani smo zmagovaljiva, rajamo in
pokamo s topiči.

Mogočnim sosedom bo kmalo tega odveč.
Siti so že šundra, ker so se ga sami dovolj navžili.
Prav nič ne bo čudnega, če bodo rekli nekega lepega
dne našemu hudobnemu jerobu:

"Pojdi, Karol, in napravi red!"

Lz Slovenije.

Zaročil se je
dne 11. septembra dr. Joško Mu-
ster, sekundarij mariborske javne
bolnice, z Anico Salmičevo, hčerko
znane celjske narodne rodbine.

Žrtve hujkanja.
Zaradi razžaljenja kralja je bil
dne 10. septembra pred okrožnim
sodiščem v Celju obsojen 23letni
delavec Jožef Kotnik iz Šmartna
pri Slovenjgradu na 3 leta stro-
gega zapora, ker je meseca julija
v neki gostilni kričal nesposobne
besede proti kralju Petru in re-
gentu Aleksandru.

Komuniste je klical na pomoč
dne 17. julija rudar Anton Fab-
jan iz Trbovelj, ko so ga orožniki
zaradi napada na delavca Martina
Vovka aretirali. Udari je vrhu
tega orožnika po glavi, občinske-
ga redarja pa je sunil v rebra in
vpil: "Jaz sem za republiko! Jaz
ne potrebujem nobenega kralja!
Doli kralj Peter! Komunisti na
pomoč!" Obsojen je bil na 3 leta
ječe.

25letni Julij in 22letni Alojzij
Kellner ter 26letni David in 24-
letni Alojzij Stopinšek, zaposleni
v steklarni v Hrastniku, so dne
15. avgusta demolirali v steklarni
3 peči, vredne 32.000 kron. Izgo-
varjali so se, da so storili to za-
radi tega, ker so nekateri delavci
zaradi zgradbe teh peči prišli ob
boljši zaslužek. Obsojeni so bili
od celjskega okrožnega sodišča,
vsak na eno leto težke ječe.

Izpred celjskega porotnega so-
dišča.

Pred celjskim porotnim sodi-
ščem se je dne 13. septembra vr-
šila razprava proti 27letnemu na-
takarju Alojziju Mejavšku iz Cel-
ja radi skrivne na tatvini usnja.
izvršeno avgusta 1919 na glavnem
kolodvoru iz plombranega vago-
na. Glavna krivca Mirko Pečov-
nik in Avgust Košič sta bila že
poprej obsojena pred porotnim so-
diščem na več let ječe, dočim se je
Mejavšku posrečilo pobegniti naj-
prej v Avstrijo, potem pa v Trst,
dokler ni prišel končno v roke ju-
goslov. oblastem. Obsojen je bil
na 10 mesecev težke ječe.

Premembe posesti v Celju.
Kranjevo hišo na Glavnem tr-
gu je kupil trgovec Ivan Dečko,
hišo dedičev gospe Jezernik na
Dolgem polju pa Drag. Breznik.

Oplenjeni "Amerikanci".
V Ljubljano se poroča: Želzni-
ška policija v Zagrebu je prišla na
sled plenjenju prtljage naših iz
Amerike se vračajočih rojakov,
katerim so na skrivnostno način
izginjali iz kovčkov vrednostni
papirji in drugo blago. Dne 13.
septembra je policija aretovala
več elezniških manipulantov, ka-
teri so bili osumljeni.

Nemška odškodnina Jugoslaviji.
Ljubljanski list "Jutro" priob-
čuje iz Pariza vest, da je odoben
predlog, da plača Nemčija Jugo-
slaviji vojno odškodnino v višini
dveh milijard v materialu, kate-
rega si more Jugoslavija izbrati
po svoji volji. Govori se, da je re-
šitev za Jugoslavijo povoljna,
ker je sedaj zahteva po denarju
zelo otežkočena.

Kolonizacija v južni Srbiji.
"Jutro" poroča iz Beograda:
Ministrstvo za agrarno reformo je
razdelilo dosedaj v južni Srbiji
51.530 hektarjev zemlje; v bitolj-
skem okraju je na razpolago še
okoli 48.000 hektarjev zemlje, ki
se razdeli med begunce iz Istre in
Baranje, katero so pred kratkim
Madžari zasedli. Tudi več sloven-
skih družin se je izselilo v te kra-
je, druge se pa pripravljajo na
odhod, ker zemlja je dobra.

"Hribarjev dom".
Zeleni Krkavec, ki se dviga nad
žitorno Cerkljansko ravnino in
tvori s skalnim grebenom slikovi-
to predgorje Grinčevcev, je kljub
svoji znameniti flori (eveteni) in
krasnemu in obsejnatemu razgledu
še malo poznani in preveč omalo-
važevan v širših krogih naših pla-
nincev. Učiteljstvo Cerklj in o-
kolice je že dolgo opozarjalo na
njuno potrebo, da se tej krasni
točki olajša dostopnost, in tako
je tudi letos v počastje spomi-
na imenovanja cerkljanskega ro-
jaka Ivana Hribarja pokrajinskim
namestnikom započelo akcijo, da
se zgradi na Krvavcu (1853 me-
trov) planinska koča, ki naj se
peči še 5 kg svinjske pečenke.

imenuje Hribarjev dom. Ne glede
na potrebe turistike, katere ob-
širno navajati je pač nepotrebno,
saj se stika na Krvavcu deset pla-
ninskih stez, ima pa započeta ak-
cija tudi v narodnem in idealnem
oziru svoj pomen. Skalni grebeni
Savinjskih planin pred nami stojé
še na naši zemlji, bližnji pogled
proti severu in zapadu iz bodoče-
ga planinskega doma pa nam že
kaže vsiljeno mejo in če kaj, opo-
minjalo nas bo ime moža, po ka-
terem naj se naziva nova planin-
ska koča, da naša naloga še ni do-
vršena, da naj jo obdržimo v sre-
ni duši, kakor ji je on služil svoje
žive dni! Da se uresniči idealna
namera in zablesti čimprej vrh
zelenega Krkavea Hribarjev dom,
se obrača podružnica Slovenske-
ga planinskega društva v Kranju
na celokupno slovensko javnost,
da ji pripomore z denarnimi pri-
spevki Vsaka občina, korporacija,
vsak zavezan Jugoslovani prispe-
vati svoj kamen za zgradbo Hri-
barjevega doma na Krvavcu!

Izpred sodišča.

Pred deželnim sodiščem v Ljubi-
ljani je bil dne 14. septembra ob-
sojen bivši dacev, sedaj v državni
financijski službi, Rudolf Simončič
iz Horjula milostnim potom na
globo 50 dinarjev (v slučaju ne-
izterljivosti na 1 dan zapora) in
poravnavo sodnih stroškov, ker je
2. maja pred občinskimi volitva-
mi v službo gredoč agitiral po hi-
šah vasi Podolnice z osebo nad-
učitelja Antona Urbančiča, češ,
"mi ne smemo biti s strankami,
ki so proti duhovnom, moramo
gledati, pod kakšno vzgojo bodo
prišli naši otroci, tako slabega
človeka, kot je naš nadučitelj, jaz
ne poznam." Tako je dobil za-
služeno plačilo agitator, ki je je-
mal ugled nadučitelja, kateri po-
litično sploh ni nastopal.

Sciavi, sciavetti!

"Jutro" piše: V zadnjem času
je opažati po ljubljani vse polno
italjanskih trgovcev, posebno me-
šetarjev, ki pokupujejo v naših
krajih živino. Možakarji se obna-
šajo silno objestno in izvalno,
kakor da bi prišli kot gospodari
med svoje hlapec. Kjerkoli jih
srečaš ali dobiš, govore izjavajo-
če glasno italjanski, med govori-
pa je ponovno slišati psovke na
naš narod, kakor ščavi, ščavetiti
itd. Te sinove tisočletne kulture
bo res treba na kak način pouči-
ti, da imajo na naših tleh brez-
pogojno spoštovati naš narod in
naš jezik!

Štedilnik inženjerja Bogatyryjeva.

Na ljubljanskem velikem sem-
nju dne 10. septembra ob 12. uri
opoldne se je sestala v paviljonu
inženjerja Bogatyryjeva. Rusa iz
Beograda, izumitelja izredno racio-
nelnih štedilnikov, komisija, se-
stoječa iz naslednjih članov: gg-
radbeni ravnatelj inženjer Klinar,
vsenliški profesor arhitekt Vur-
nik in ravnatelj namestnik inžen-
jer Foerster, ki je tole ugotovila:
Poskušnja se je vršila na dveh
štedilnikih. Vsak štedilnik ima 3
odprtine za kuhanje. Za kurjavo
vsakega štedilnika se je pripravilo
po 2 kg mehkih drv, ki jih je
izumitelj na lieu mesta dal razre-
zati v trske s posebno pripravo,
visečo na štedilnik. V vsak šte-
dilnik je dal naliti po 45 litrov 10
stopinj Celzija gorke vode, ki naj
bi se rabila pozneje za umivanje
posode. V vsakem štedilniku sta
bila 2 lonca po 8 litrov in ena plit-
va ponev za cvrtje. V loncu je
pripravil izumitelj rusko juho
(boršč) in guljaš. Na ponvi pa si
je pripravil začimbo. Nato je za-
kuril. V loncih je pričelo vreti po
16. minutah. Voda (45 litrov) je
pa vrela po 20. minutah. Po pre-
teku 50. minut je bila jed kuhana.
Od naprej določenih 2 kg mehkih
drv je ostalo izumitelju še 34 dgk.
Priporočiti je treba, da mu je šte-
dilnik, ki je bil samo improvizir-
an, zelo slabo vlek. V spod-
njem delu štedilnika je namočeno
na ledenico, kamor je shranil 2½
kg ledu in nekaj steklenice vina.
Med poskušnjo se led prav nič ni
raztopil. Poskušnja se je povsem po-
srečila in so bili posetniki semnja
z jedjo, ki je bila zelo okusna,
prav zadovoljni. Po izvršeni pre-
izkušnji glede kuhanja je pričel
peči še 5 kg svinjske pečenke.

Peter Zgaga

Narodni (vsakdanji) motiv.

Stoji, stoji tam samostan.
In neki dan gre v samostan
star kmetič Bogu slavo pet.
Ko že dovolj se spokori,
v hodniku temnem postoji,
poslušaj pritažen šepet.
V hodniku temnem senci dve
kot vkovani tam stojé
in ženska senca šepeta:
"Moj Bog, o moj preljubi Bog,
kdaj boš očrešil me nadlog?
Vsa upadla sem in blede vsa!"
Poslušaj kmetič in strmi:
besede te-le govori
najlepša v kloštru munica.
A kdo je oni poleg nje,
ki so mu vse besede te
namenjene? Kdo oni je?
Zakašlja kmetič tjavendan,
da strese se ves samostan,
da strese se močan ehok.
Prelepa munica zbeži
na levo. Desno pa leti
možak, ki mu je rekla Bog.
"Poslušaj stara" — pravi kmet,
ko jedla sva zvečer podmet,
"Boga poznam. Ves samostan
je nunki slepo zanjga vnet.
Rejen možak, krepak možak,
približno tak, če ne prav tak
kot je sosednji frančiškan..."

Iz starega kraja prihajajo v
Ameriko dekleta in se hitro ameri-
kanizirajo. Tudi jezika se izvan-
sedno hitro nauče. In potem čebe-
ljajo, da je veselje.

Zadnjič sem poslušal dve: prva
je bila debela, druga pa precej
suha.
Pa pravi debela: Oh, grejšes, aj
em zo fet.
"Odgovor druge je bil: Mi satis-
fajt, mi draj."

Amerika je obljubljena dežela.
Vsi plemiški naslovi so odpravljeni,
ni razna odlikovanja so prepove-
dana, tako, da smo res pravi de-
mokrati.

Popolna demokracija bo pa še
le tedaj zavladala, ko bo odpra-
vila vlada premogarsko baron-
stvo.

Živel je bogat in premožen
kmet, ki je bil tako navdušen za
moralo, da bi se obesil zanj. Na
svojem posestvu ni trpel ljubim-
kanja. Takoj je odpustil hlapecu,
če se je začel ozirati za dekle, pa
niti svojim otrokom ni dovolil
ljubezni. Nepristano je povdar-
jal, da ima na vsej farmi edinole
on pravico da zakonskih dolžnosti.
In še nekaj, da ne pozabim. Edina
izjema je bil petelin, kateremu tu-
di ni kratil stanovskih pravic.

Sosednji kmet je imel kravico.
Nekega dne se je domislil, da bi
bilo dobro imeti tudi telčka in
je prignal kravico na farmo boga-
tega soseda.

Sreča hlapec ter mu izrazi svojo
željo. Hlapec je bil hudomušen
človek.

Popraska se za ušesmi ter pravi
po kratkem premisleku:

— Čudno izberu, hote imeli
oče, težko izbero. Na naši farmi
se smatra le dva za prava mož-
ka: gospodar in petelin.

— Kako kaj gredo posli?
— Hvala, dobro. Samo blagajni-
ka nimamo, blagajnika iščemo.

— Saj ste vendar pred kratkim
enega najeli.
— Da, saj ravno tega iščemo.

Govoriš s človekom. Pritrjuje
ti. Ves vesel si in zadovoljen.
Kljub temu pa ne moreš vedeti,
če je v njem laž ali resnica.

On se obrne in ti greš svojo pot.
Če bi mogel videti tedaj, ko ti
pokaže hrbet, njegov obraz, bi
iz njega izbral čisto resnico.

Tega pogleda pa ni bil deležen
še noben človek na svetu.

V New Yorku se "ga" je bil
nekdo preveč navžil, šel je v ne-
ko trgovino za ženske obleke ter
začel tam objemati voščeno goho,
na kateri obleke pomerjajo. Vse
newyorške časopise je pisalo o
tem dogodku.

To ni nič čudnega.
Saj so vendar ljudje na svetu,
ki povsem trezni objemajo svoje
žene.

Jugoslovanska

Ustanovljena 1. 1898

Katol. Jednota

Inkorporirana 1. 1900

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:
Predsednik: RUDOLF PERDAN, 933 E. 185th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 105, Earl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZOVIC, Ely, Minn.
Blagajnik neplačanih smrtnin: JOHN MOVERN, 524 E. 2nd Ave.,
W. Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:
Dr. JCS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., N.S., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:
MAX KERŽIŠNIK, Box 87, 1202 Springa, Wyo.
MOHOR MLADIĆ, 2003 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FAANK SKRABEC, 4822 Washington St., Denver, Colo.

Porotni odbor:
LEONARD SLABODNIK, Box 482, Ely, Minn.
GREGOR J. PORETA, Box 170, Black Diamond Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združevalni odbor:
VALENTIN PIRC, 519 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.
PAULINE ERMENG, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARIC, 706 Market Street, Wauegan, Ill.

Jednotino uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari, tiskajoče se uradnih zadev kakor tudi denarne pošilja-
tro naj se pošilja na glavne tajnike. Vse pritožbe naj se pošilja
na predsednika porotnega odbora. Prosnje za sprejem novih članov
in bolniška sprave naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovonom
za obilno pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zgleda
tjaki bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev
se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi z 8
član ali članicami.

POZDRAVI IZ NEW YORKA

Na obali velikega oceana po-
zdravlja vse prijatelje in prija-
teljice v Red Lodge, Mont. Naj-
lepša hvala vsem, ki so naju ob-
iskali zadnji večer najinega od-
hoda. Posebno se imava zahvaliti
J. Chesniku ter mojemu bratu K.
Zakeljcu ter njegovi ženi za vso
postrežbo zadnjega dne. Ravno
tako tudi lepa hvala vsem drugim
za darila ter za spremetve na ko-
lodvor. Torej bodite mi še vsi en-
krat pozdravljeni, posebno pa ba-
by Margy Zakelj. Najlepša hvala
tudi družini Koprivšek v Bethle-
hemu, Pa., za vso postrežbo in
prijaznost, kakor tudi vsem nje-
govim stanovalkam. Posebno se
imava zahvaliti Jerry Koprivšku,
ki je naju spremil v New York.
Zdravi! Zdravi! — Marija in Ka-
jetan Erzenožnik, Ziri, Jugoslavija.

Predno se podam v stari kraj jajte, da hočete samo Trinerjeva!

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, New York

GENERALNO ZASTOPSTVO
JADRANSKE BANKE
in vseh njenih podružnic.

JUGOSLAVIJA
Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković,
Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.
ITALIJA NEMŠKA AVSTRIJA
Trst, Opatija, Zadar. Dunaj.

IZVRŠUJEMO hitro in poceni čenarna izplačila v Jugoslaviji, Italiji,
in Nemški Avstriji.

IZDAJAMO čeke v kronah, lirah in dolarjih, plačljive na vpogled
pri Jadranski banki in vseh njenih podružnicah.

PRODAJAMO parobrodne in železniške vozne liste na vse kraje in
za vse črte.

IZSTAVLJAMO tudi čke, plačljive v efektivnem zlatu pri Jadrans-
ki banki in njenih podružnicah s pridržkom, da se izplačajo v
napoleoni ali angleških sterlingih, ako ni na razpolago ameriških
dolarjev — zlatu.

SPREJEMAMO DENARNE VLOGE v dolarjih ter plačamo začasno
4% obresti. Oddelek vlog smo ustanovili nanovo na željo mno-
gih rojakov širom Amerike, ki se poslužujejo naše banke. Po
sprejemu prvega denarja izdamo vložno knjižico v dolarjih in
jo poslijemo vlagatelju. Za prepis nadaljnjih vlog ali za dvig
denarja je potrebno, da se nam pošlje v registriranem pismu
vedno tudi vložno knjižico.
Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa po
New York Bank Draft.

KADAR STE NA POTU v staro domovino in se nahajate v New
Yorku, se Vam bo izplačalo, ako se zglasite glede vreditve Vaših
denarnih zadev pri ravnateljstvu naše banke v prvem nadstropju
brez oziira na to, ako kupite parobrodni listek pri nas ali ste ga
mogoče že kupili drugje.

Zajamčeni so nam pri Jadranski banki izvanredno ugodni pogrji,
ki bodo velike koristi za vse one, ki se že ali se bodo posluževali
naše banke.

Slovenci, prijatelji in poznavalci naše banke so vljudno na-
proseni, da opozorijo na ta naš oglas svoje znanice iz Hrvat-
ske, Dalmacije, Istre, Goriške, Srbije, Bosne, Hercegovine
in Črnogore.

Frank Sakser State Bank

Poljub.

Povest iz gorskega življenja češkega ljudstva.

Spisala Karolina Světlá.

(Nadaljevanje.)

III.

Naenkrat je Lukaš nehal se smejati nad muhami svojega ta-
sta; v sobo je s svako stopila
Vendulka. Ko je ugledal njo, ki
je imela slednjič v kratkem po-
stati njegova nevesta, je obledel,
kakor tisti beli predpasnik, s ka-
terim si je ona zakrivala oči. Ni
plakala od sramu, marveč od za-
losti.

— Veruj ali ne veruj, Lukaš, je
rekla podavaje ženi roko, ki jo
je poželjivo zagrabil in jo gorko
pritisnil na sree, — ali raje bi se
bila sestra s teboj nikdar, ne-
go tako! Morda je morala ranjka
zato umreti, ker sem vedno misli-
la z ogorčenjem nanjo ter jej ni-
sem privoščila njene sree. Ne gre
mi sedaj iz glave, da-li jej nisem
na kak način škodila, akoravno
ni oče dopoveduje, da je moja
misel neumna. Bog baže ukrepa
to, kar sam spoznavam za dobro;
ne meni se za nas ljudi in nas tu-
di ne uboga. Od tistega trenutka,
koi sem izvešela, komu je zvonilo,
nisem si še poskušala oči.

Lukaš je hotel plakajoči deklici
prigovarjati, naj bi se ne žalostila
tako, a mesto tega so sile njemu
samemu solze v oči. On se pri tem
seveda ni spominjal na ranjko so-
progo, temveč je štel v duhu, ka-
ko dolgo je temu, odkar je posled-
njič držal Vendulko tako za roko.
Žal mu je bilo za toliko letih, ki
jih je žalostno prebil ob strani
neljubljene žene. Kdor je videl ta
dva človeka enega poleg drugega
tako prisrčno se držati za roko in
s solzami v očeh, moral se je na-
ravost razjeziti nad starim Pa-
louckim, češ, kako čudne muhe se
mu porajajo v glavi. Ako ta dva
nista bila kakor nalašč ustvarjena
zase, ni bil pač nihče na svetu.
Oba sta bila enake visokosti, ka-
kor dva mlada jase, oči so jima
žarele, kakor dvema bujnima sr-
necema, lase sta imela enako ko-
draste in črne, kakor črnilo. Vsa-
kdo, ki ju je ugledal, je vedel, da
sta se ta dva morala nehoti zalju-
biti in se enkrat vendar vzeti, ako
bi se bili tudi zarotili proti njima
vsi duhovi, kar jih je med zemijo
in mesecem. Bilo jima je takore-
koč na čelu zapisano, da spadata
skupaj.

— Ker ti je po ranjki tako žal,
se torej toliko bolj usmiliš njene-
ga otroka, se je vmešal svak, vi-
deči, kako se Lukaš v globoki ga-
njenosti zama z trudni spregovoriti
k Vendulki. — Dosedaj je vodila,
kakor si morda že čula, gospodinj-
stvo pri Lukašu moja žena; sicer
mu je rada delala to uslugo, ali
dalje je ne more več. Kakor veš,
imamo tudi veliko gospodarstvo,
otroci so se v plenih, blizu se
delo na polju in ako nočemo utri-
peti velike škode, ne more žena
vsaki trenutek tekati iz hiše. Nič
ni bil rekel, ako bi imeli sva-
tbo čez teden dni; a vidva sta si
sorodna, imata enako ime, zato
morata prositi dovoljenje pri go-
spodu škofu v Litoměřicah, ki se
gotovo zavleče in bogve če je do-
bita v dveh mesecih. Zato te pro-
simo vsi sorodniki, kar nas je na
strani Lukaševe, da bi prišla, z o-
zirom na nujno potrebo v naši
rodbini, takoj gospodinjiti k nje-
mu, da mu ne bo treba najemati
zato tuje ženske, ki bi pobrala,
kar bi jej prišlo pod roke in bi se
morda na kak način škodovala
otroku.

Vendulka je medtem, ko je snu-
bač govoril, polagoma nehala pla-
kati.
— Čemu delate toliko besed o
tem? Kaka ženska bi morala biti,
ko bi hotela skrb za ženinovo do-
majožnjo in njegovo osirotelo dete
naložiti tuji osebi? Očitale je bo-
dočemu svaku. — Kaj bi si moral
Lukaš in vi vsi misliti o meni, ko
bi mu ne hotela iz oči osirotelo po-
magati v stiski? Res ne vem, kaj
bi jaz sama rekla o deklici, o ka-
teri bi bila slišala, da je na slično
prošnjo iz prevzetnosti odgovori-
la: Ne! Njenemu ženi bi zago-
tovo svetlovala, naj bi si je ne je-
mal, ker taka ne more biti odri-
tosrčna in ne more imeti napram
njemu nikakega pravega čustva.
Da, pojdem k Lukašu gospodinjiti
in sicer takoj, da bo mogla vsa
žena mirno ostajati doma pri svo-
jem delu in svojih otrocih.

Vsi, kar jih je bilo v sobi so
pohvalno pritrjevali vnetim Ven-
dulčinim besedam. Nikomur ni
prišlo niti od daleč na misel, da
bi se začel snubačev prošnji in
se spodklat nad tem, ker je ne-
vesta tako drage volje privolila.
Narobe, smatrali bi bili vsi za ve-
liko zlo, ako bi bila drugače go-
vorila nego je; in vsi ženinovi pri-
jatelji bi jej bili gotovo do smrti
očitali sramoto, ko bi bila dovo-
ljala, da jo v njegovem domu in pri
njegovem otroku zastopa tuja za
denar najeta oseba. V naših gorah
vlada sicer običaj, da se preselju-
je nevesta k ženinu šele nekoliko
tednov po poroki, a to le tedaj,
ko je neobhodno potrebno. Skoro
ravno tako često se dogaja, da
prihaja v gotovih razmerah v nje-
gov dom že med oklici, bodisi, ker
je taša že preveč bolehnna in sta-
ra ter se morda želi ostreti doma-
nih skrbih, ali pa, ker se je hči, ki
je vodila dosedaj vse gospodinj-
stvo, omožila proč od hiše in jo je
treba sedaj nadomestiti, ali pa je
kdo v rodbini ravnokar bolan, če-
zar postrežba zahteva posebne
skrbih. Skratka, od tistega trenu-
ta, ko je dal nevestin oče ženinu
privoljenje, se nevesta že smatra
za člana njegove rodbine in pri-
soja se jej tudi dolžnost, da mu
je v vsaki stvari tako na roko,
kakor se spodobi odkritosrčni in
zvesti družici. Ženin s svoje strani
zopet pomaga njeni rodbini, ko to
potreba zahteva, kakor da bi bil
njen sin. Med meščani bajé tega
ni; imeli se bodo torej čemu sme-
jati, ako pride to med nje. Naj po-
mislijo, da smo mi le priprosto in
pozabljeno ljudstvo, ki modruje
po svojem lastnem razumu!

Vsak do je pravil že vnaprej,
da bo morala Vendulka iti takoj
po zaroki gospodinjiti k Lukašu,
da bi prinesla zopet red v njegovo
zapuščeno in zanemarjeno domačo
življenje. Znano je bilo, da pokoj-
nica ni bila posebna gospodinja;
k temu je prišla njena nenadna
smrt in zmešajava, ki jej je sle-
dila — ljudje so videli v duhu, ka-
ko se je k Vendulki preselila k
Lukašu in se smatrali torej po-
ganjanja med njo in svakom za nekaj
pričakovane in pri tej snubitvi
neizogibnega. Najbolj malomarno
je poslušal nevestin oče, niti vme-
ševal se ni v to tako malenkostno
stvar, naj si je to hči z ženinom
uredila, kakor je hotela. Tudi v
njegovih očeh je spadala sedaj že
več k Lukašu, nego k njegovi hiši
in zahvalil je zato Boga, ker mu
pojde v doglednem času iz hiše.
Trdno je upal, da mu končno na-
stopijo oni mirni in udobni časi,
ko se bo lahko pripravljal na va-
žno potovanje iz tega življenja v
večnost. Do takih časov ni mogel
nikakor priti ob pogledu na ne-
utolajljivo hčerino bol, čisto pre-
kinjeno od strastnih izbruhov ob-
upa in neprestanih nadleg njenih
množestvenih snubcev, prosečih
ga, da naj bi se zavzel zanje pri
svoji hčeri.

Da bi med razgovorom prijetno
minul čas njemu in sosedom, da-
jal jim je Paloucký pridno nosi-
ljati, in ko sta si končno podala
Lukaš in Vendulka roko na to,
kar so se domenili med seboj, po-
slal je dekle v gostino po pivo in
v shrambo po novopečenega kru-
ha in kozjega sira, da bi ne rekli,
da jih je pri hčerini zaroki pustil
obsedeti na suhem. Niso si dali
dvakrat reči, pridno so si napijali
in rezali.

Samo Lukašu, edinemu med
vsemi, ni šla v slast ne jed, ne pi-
jača. Neprestano je s svojimi očmi
iskal neveste, a zaman; videl je ni-
nikjer. Izginila mu je, ko je na
tastov poziv prvi prisedel k mizi.
a od tega časa je ni bilo pred oči.
Sprva ni hotel poprašati po nji,
da bi se mu ostali gostje ne sme-
jali, ali vedno je nečesa pri mizi
pogrešal in nič ga ni veselilo. Ko
se je jelo nagibati k večeru in mu
je svak dal znamenje, da se dalje
ne more več muditi, je slednjič
vstal, malo se zmečel za to, če ga
kdo vidi ali ne. Vstopil je v vežo,
da bi jo poiskal.

Dekla, na katero je naletel za-
naj in ki jo je vprašal po nevesti,
za je jela gledati s poluodprtimi
ustmi. Ponovil je svoje vprašanje,
meneč, da ga morda ne sliši, ker
ga tako debelo pogleduje.

— Ta mora biti že čez hribe in
doline! mi je odgovorila slednjič.
— In kam je vendar šla? se je
začudil Lukaš njenemu odgovoru
ravno tako odkrito, kakor ona
prej njegovemu vprašanju.

— Kam je šla? je pričela dekla
še bolj začudeno. — Kam za Bo-
ga svetega drugam nego k vam!
Ko sem šla po pivo, spravljala je
gori v hiši svoje reči in ko sem se
vrnila, sem jo že videla teči proti
vašemu domu kakor na vetrnem
konju.

Vsakdo si lahko misli, da se Lu-
kaš ni dal od Vendulke osramo-
titi. Ne da bi se več vrnil v sobo
med sosede, je teklen urnih nog
proti svojemu domu, popolnoma
pozabivši na to, da ga je v sobi čakal
svak, ki bi naj odšel z njim.
Pridrvel je ves upehan v sobo
in našel nevesto ob zibelki uboge
otroka-sirotk. Zopet je pla-
kala nad njim tako mlo, kakor
daj pri zaroki, ko jo je svak pri-
vedel pred ženina in mu je ona po
tolikih letih zopet zrla iz obraza
v obraz.

Lukaš se je ni upal motiti z do-
kazi svoje blazne radosti, da jo
ima končno pod svojo streho; za-
to je stopil k oknu in skromno
čakal, da se zopet potolaži. Solu-
ce je ravno zahajalo za gozdove,
vse je bilo kakor v zlatu; zapad
je gorel kakor v rožnatem plame-
nu; kamor je človek pogledal, po-
vsodi je bilo vse polno lepote in
krasote. In srečnemu Lukašu se je
zdelo, da se nahaja na predvečer
velikega praznika in da bo ta
praznik trajal vse njegovo ostalo
življenje. Kolikokrat je stal prav
pri tem oknu in zrl na te gozdove,
vedno enako zelene pozimi in po-
letu na Vendulčino ljubezen, ki je
bila tako stanovitna kakor zelenje
teh gozdov. Večkrat je solnce ta-
ko krasno zašlo kakor danes, ali
njemu se je zdelo, da je posuto
s pepelom in ravnokot vse dru-
ga na svetu. Nič se mu takrat ni
ljubilo, nič ga ni veselilo, niti živ-
ljenje med svojo ne, ki jo je moral
vedno imeti pred očmi, česar si ni
želel, in se izogibati temu, po čer-
mer je hrepnela njegova duša.
Kako pogostoma je na tem mestu
v duhu tožil čez svoje staršice ter
jim očital, kako usodo so mu pri-
pravili, jež se sam nase, da jih
je vendarle ubogal, dasi je dobro
verel, da ga spravljajo s tem v ne-
srečo.

Konečno se je Vendulka umirila
v svojem plakanju, obrnila se je
polagoma od spečega deteta, in
tudi Lukaš se je obrnil od okna
v sobo. Sedaj je šele zapazil, da
je pri peči vse pospravljeno in
miza že umita, da je služabništvo
torej že pred njegovim prihodom
povečarjalo. Komaj je mlada gos-
podinja vstopila v ženinovo hišo,
bilo je njeno prvo opravilo, poskr-
beti za hlepec in dekle. Lukaš se
je zopet vzradostil: tudi v tem
sta se vjemala! Vedno je bila tudi
njemu prva skrb, da je služabni-
štvo dobilo točno in v pravem ča-
su vse, kar mu gre. Več je skrbel
za to, da je pri njih bolj v redu
nego pri njem samem. Kako po-
gosto se je v tem pogledu razjezil
nad nemarnostjo svoje ranjke!
Da, poznalo se je že in še kako,
da se bodo od danasnega dne
stvari popolnoma drugače razvi-
jale, da se v vsem prične novo živ-
ljenje. In boter Muhaš, oče neve-
ste, mu je hotel natvezniti, da ra-
di enake naravi ne spada z Ven-
dulko skupaj! Ravno zato se bo-
sta tako lepo vjemala, ker sta bila
v vsaki stvari ene misli.

Lukaš je pričakoval, da bo
Vendulka pristopila k njemu. Sam
se je sramoval to storiti, da bi jej
morda ne bil s tem v nadlego, ko
je bila še pred kratkim vsa v sol-
zah; a ona si je jela nato ogledo-
vati pri peči kolovrat in koželje,
da bi videla, v kakem redu jih
imajo služkinje. Lukaš se je torej
podal k njej in sel na zapeček o-
brnjen proti nji ter se zagledal v
ljubečo v svo ljubeznijo, ki mu je
gorela v sren zanj.

Zopet ni mogel spregovoriti od
ganotja, kakor opoldne pri zaroki;
ki, tudi ona je molčala in se ne-
prestano bavila s kolovrat. Kdo
ve, zakaj jih je tako pozornostno
preiskovala, da ni niti pogledala dru-
ge stvari.

Konečno je Lukaš vendar spre-
govoril s stisnjenim glasom:
— To je lepo, da me imaš tako
zelo rada.

Ona ga je tako začudeno pogle-
dala in skoraj bi se mu bila za-
smejala, ko bi je ne bolelo tako
zelo sree radi pokojnice in njene-
ga ubohega črvička.

— Ali je to kaj novega, da me
radi tega kar naenkrat hvališ?

— No, novega seveda ni nič-
sar; pravzaprav sem hotel s tem
samo reči, da bi se midva sedaj ne
bila dobila brez tvoje zvestobe.

(Dalje prihodnjič.)

WSS WSS WSS WSS WSS

Pismo iz Primorja.

V Gorici, 17. sept.

Polagoma prihajajo vedno bolj do spoznanja in priznavajo. Eni
še ne marajo tega odkrito povedati, toda iz njihovih besed se razvi-
di, da se zavedajo položaja, drugi pa govorijo jasno besedo: da
Trst propada in kar je glavno, da propada vsled njihove krivde. —
Trebja je bilo poiskati način, — pravi goriska "L' Azione", — da
bi s bilo navezalo oziarje z gosto mrežo trgovskih vezi s carinskim
in s tarifnim sistemom na Trst. V slučaju ugodne rešitve tega vpra-
sanja bi bili imeli prvotno pristanišče za Balkan in orijentske
države. To bi bilo pomenilo postaviti se politično in trgovsko na čelo
Balkana in prevzeti tam hegemonijo. ... Toda za to je bilo treba
politikov prvega reda. Namesto tega pa so bile cilji naši politiki sipi-
ne baroškega pristanišča; namesto da bi se bili sporazumeli s Slova-
ni najsi tudi za ceno žrtve, so se z njimi odnošali poostri oziroma
malone pretrgali, onim v Julijski Benečiji se požigajo pod različni-
mi malenkostnimi pretežavami domovi in rušijo njihove institucije,
odrekaajo se jim srednje šole, se ponižujejo na tisoč načinov. Trst
umira, medtem pa nadaljujejo njegovi fašisti s požigi, misleč, da s
tem rešijo tržaški problem, reveži Tržičani, nesposobni doumeti,
kaj se godi z mestom, namesto fla bi branili njegove interese, jim
ploskajo. Nemci, ki so bili na čelu mnogih tržaških institucij, so se
pregnali, pregnali so se deloma tudi Grki, pregnali v Genovo mnogi
Židi — tako se je Trst iznebil onih poklicanih činiteljev, ki so tvo-
rili njegovo moč. Novodošli iz Italije ponižujejo v imenu Italije
naše tradicije. Očrta je zastrupljeno po fašizmu.

Pravijo, da pride oktobra kralj Vse polno bo delirija, zastav
in prepevanja fašistovske himne. Trst se bo proglasil za srečno mesto
in tisočkrat bodo objubil, da mu oskrbiyo več bogastva in več moči
kot ga je imel kdaj prej. Medtem pa so Genovci delali in delajo s
polno paro, da se Trstu ne prizna nikaka specialna prednost, ki bi mu
omogočila malo življenja.

Umirajo Benetke, umira pa tudi Trst. Hamburk in Bremen sta
izpodrinila Jadran, ki je postal italijansko jezero. —

"L' Azione" objavlja članek, naslovljen "Italijani in Slovenci",
v katerem pravi približno tole: — Skoraj tri leta že opazujemo pa-
zljivo, kako se pojavljajo neprestani kontrasti med Italijani in
Slovenci v Julijski Benečiji. Dokler so nekateri mislili, da se dajo
meje Italije kako premakniti v korist jugoslovanske države, so po-
vročila ta nasprotja žalostne spopade, po rapalski pogodbi pa pre-
vezala dežela značaj, ki je karakterističen vsem obmejnim pokra-
jinam, kjer so pomešane različne narodnosti. Spori, mali in veliki,
prikriti in očitni tekovanja, ki se nanašajo na narodnost in prin-
cip, se pojavljajo v vsem političnem in gospodarskem življenju. —
Gotovo dejstvo je, da take obmejne pokrajine pod takimi pogoji
gospodarsko propadajo, ako ne podpirajo države njihovega gos-
podarskega življenja na umeten način. Tudi Julijska Benečija, ki je
vsled vojne ubožala, danes komaj še živi lastno življenje. Da tr-
govsko in industrijsko še živatori se ima zahvaliti le dejstvu, da
je treba vso porušeno deželo obnoviti. Kakorhitro usahnejo se ti vi-
ri, bo črpala svoje življenje edino še iz poljedelstva. Vse drugo pre-
bivalstvo pa, ki se ne peča s to gospodarsko panogo, bo primorano se
izseliti vsled pomanjkanja zaposlenja. Z znanjem številca prebival-
stva pa izgubi dežela ves pomen in zmožnost cvetočega razvoja. —
In n da se tajiti, da nřijaje v vseh državah, yosebno pa še v Italiji
ene pokrajine, ki so gospodarsko močne, večje podpore od drugih.
Naša dežela je polna naravnih bogastev. Istodobno s poljedelstvom,
bi se mogla razviti industrija. Tako bi si dežela pridobila potrebnega
ugleda pri vladi. —

Tako razpravlja list. In kdo je kriv te naše mizerije? Čujmo,
kako zaključuje list: — Vse to bi bilo mogoče, če bi Slovenci že ven-
dar enkrat razumeli, da je potrebna za prospeh naše pokrajine enot-
nost namenov in simultanstvo postopanja. Ko živi še vse prebivalstvo
brez strehe sredi polnih ruševin, ne zadostuje vpisati se v listo ita-
lijanskih državljanov samo zato, da je upanje glede vzpostavitve
lastnih domov in polj dovolj upravičeno, ni treba zaupati samo v svo-
je poslance. Dočim so šli slovenski poslanci v zbornico delat nacio-
nalistične parade, so morali italijanski poslanci njihove napade od-
bijati. Zato se ni mogel nihče resno pobrigati za probleme, ki se ti-
čejo naše dežele. — Sklep je vsekakor značilen za italijansko pravi-
čnost napram narodnim manjšinam.

Izpememba srca.

Francoski spisal Jean Bertheroy.

— Ali me ne poznate? Ali me ne
poznate?

— Gotovo ne, — je odvrnila ona.
Ker nista bila v privatnem sa-
lonu, temveč v javni dvorani, v
katero je lahko vsakdo prišel, k
je plačal vstopnino, je odgovorila
precej ogorčeno.

Povedal ji je svoje ime.
— Ali ste sami? — je vprašal.
— Popolnoma sama, — je odvr-
nila.

Ozrl se je vanjo zelo pozorno.
Ali je napravila vojna iz nje vdvo-
vo kot iz tako številnih drugih?
Na njeni obleki in tudi njenem
licu pa ni bilo ničesar, kar bi ka-
zalo žalovanje. Ravno nasprotno.
Nasel jo je bolj krasno, bolj o-
čarljivo in bolj elegantno kot ke-
daj prej. Ker si ni upal izpraševati
jo še nadalje, je pričel govoriti
sam s seboj.

— Ali sem se izpremenil tako,
da me ni spoznala? Res je, da sem
si pustil rasti brado. Tudi dolgo
bivanje v Orijentu je vplivalo na
me. Pet let tam zunaj šteje za de-
set let doma, to je živa resnica.

— Da, — je rekla ona. — Pet
let tam zunaj in tri leta od takrat
naprej. Poteklo je torej osem let
odkar sva se videla zadnjikrat.

Vdano in mirno se je nasmešni-
la. Kljub temu pa je nekoč strast-
no ljubila tega človeka. Predno se
je poročila z vojakom, ki je pa-
del v vojni, je sanjala o tem, da
se poroči z Jacques Martegneom.
On pa ni izgledal tako, kot da de-
li njena čustva. Mogoče ni niti ve-
del, s kako ljubeznijo se ona okle-
pa njega. Danes pa je bil videti
bolj vznemirjen vsled tega nepri-
čakovane in slučajnega sreča-
nja kot pa ona. Gledal je nanjo z
velikim vznichenjem.

Nastal je molk med obema, —
eden onih molkov, ko se srečajo

duše ter si razodenejo več kot bi
mogle povedati besede. Nato pa je
pričela govoriti ona:

— Ali se vam zdi čudno, da me
najdete na takem mestu kot vdvo-
vo? Jaz nisem ustvarjena za sa-
moto. Potem, ko sem preživela več
mesecev popolnoma osamljena, —
sem sklenila poiskati si kako za-
bavo. Prišla sem semkaj, da pre-
živim zimo, da uživam solčno luč,
modri odsev morja ter družbo mo-
ških in žensk, ki vedo, kako vreči
s sebo breme življenja.

— Jaz sem skoro istega razpo-
loženja, — je rekla on. — Jaz ne
zažujem, razen za svojimi izgub-
ljenimi iluzijami. Preveč trplje-
nja in žalosti sem videl okoli sebe.
Časa je polna. Vsled tega sem pri-
šel semkaj, na ta krasni prostor,
da pozabim vse ter osvežim svojo
dušo.

Šele tedaj sta razumela drug
druga. Brez zadrege sta se pri-
čela pogovarjati ter izmenjavati
zauptnosti. Ona je razkrila v nje-
govem obrazu značilne poteze, na
katere je že davno pozabila. Vide-
la je zopet njegove sinje oči, tako
globoke, da so včasih izgledale kot
črne. Videla je zopet njegov rav-
ni, latinski nos, njegove fine ust-
nice, napol pokrite z brado, ki pa
se kljub temu razodevale melan-
holičen usmev. Te poteze pa niso
vzbujale v njej nikakega drugega
čustva kot ono veselja, ki ga ob-
čuti človek, če gleda v harmonično
človeško lice. — največji umotvor
stvarstva.

Ozirla se je vanj brez koket-
stva in brez vsake izsilvalne pozor-
nosti. On pa se je dobro zavedal,
da misli na preteklost. V resnici
je mislila na to, kakšen je bil ta-
krat in kakšnega si je predstav-
ljala od tedaj naprej. Ker je po-
stajal vedno bolj in bolj vznemir-

Razne vesti.

Sestava nove poljske vlade.

Iz Varšave poročajo: Po posve-
tovanjih, ki so se vršila pod pred-
sedstvom deželnega maršala —
Trampezynskega, se je ponudila
sestava novega kabineta vodite-
lju ljudske narodne stranke po-
slaneu Glombinskemu. Izjavil je,
da sprejme poudbo samo tedaj,
ako bo dobil njegov kabinet veči-
no v deželnem zboru. Končnove-
ljajna odločitev torej ni mogoča
pred otvoritvijo deželnega zbora.

Izredne odredbe v Italiji.

Iz Rima poročajo, da namerava
ministrski svet na predlog mini-
strskega predsednika Bonomija
izdati izredne stroge odredbe za
javno varnost. Povod za te od-
redbe so zadnji krvavi incidenti
med fašisti in komunisti v To-
skani.

Ruski odgovor na poljsko noto.

Moskovski "Vestnik" poroča:
Poljski zastopnik je izročil do 1.
oktobra določeni ultimatum gle-
de tekočih vprašanj in pretil z
ukinjenjem stikov ako se ne ugo-
di pravočasno zahtevam. Rusija
je bila vedno pripravljena izpol-
niti mirovno pogodbo in zahteva
od Poljakov enako postopanje in
ukinjenje podpiranja protirevolu-
cionarnih stremeljenj Savinkova.

Poljska nota ne zahteva od Rusije
samo več kakor mirovna pogod-
ba, temveč vsebuje tudi odkloni-
tev izgona Savinkova. Poljska
predlaga pogajanje o sredstvih, ki
naj preprečijo prekoračenje meje
po tolpah. Taka sredstva so pa
nesmotrena, ako se na Poljskem
ne uniči žarišče tolp. Nota dela
vtis, da hoče Pilsudski na vsak
način razdreti stike z Rusijo.

Retirano.

Gospod profesor N. je tako raz-
mislen, da se mora pogledati v
ogledalo, če hoče vedeti, če je res
doma ali ne.

ADVERTISEMENTS.

IGRALCI HARMONIK —
Rojaki! Štom Amerike nazna-
nam, de se izdelujejo harmonike.
Od leta 1884 naprej se nimen pre-
jel za drugo deio, to naj vam bo
dokaz, da dobro postrežem vsakemu.
JOHN WENZEL
1017 E. 62nd St. N. E., Cleveland, O.

Lahko se vzame — hitro
pomaga pri
SANTAL
CAPSULES
MIDY
VNETJU
MEHURJA
Vsaka pilula (MIDY)
nosi ime **DR.**
Varujte se ponaredit

ZASTAVE
Regalije in vse druzitve
ne potrebšcina.
Garantirano delo in bla-
go. Izdeluje po zmernih
cenah vaš rešak
VICTOR NAVINSEK, 331 Greeve St., CONEMAUGH, PA.

**PRISRČEN smeh je naj-
boljše zdravilo sveta.**

**Če ste otožni, zamišljeni --
se prav na široko zasmejte
— pa boste takoj ozdravile-
ni.**

**Knjiga Peter Zgaga vam
povzroči smeh, kadarkoli
pogledate vanjo.**

**Ena knjižica za 50 centov
vam bo trajala za vedno.**

**Izrežite ta kupon, prilepite petdeset centov v
znamkah ter ga pošljite:**

Slovenia Publishing Co.,
82 Cortlandt St., New York.
Cenjeni: Za priloženih petdeset centov v
znamkah mi pošljite knjigo "Peter Zgaga."
Ime _____
Naslov _____
Družba _____

